

21. september 2022

Til Folketingets Børne- og Undervisningsudvalg

De små udkantsgymnasiers tab af millontilskud 1. januar forringer uddannelsesmulighederne for unge uden for de store byer.

De små almene udkantsgymnasier har haft svære tider økonomisk de senere år. Hovedårsagen er de besparelser til omprioriteringsbidrag, der blev pålagt skolerne i perioden 2016-2018, samtidig med at skolerne i udkanten har oplevet faldende elevårgange fra 2016 frem til nu. Oven i dette står skolerne til at miste ekstraordinære udkantstillæg på over en million kr. pr. skole fra 1. januar 2023, hvis det nuværende finanslovsforslag går uændret igennem.

Det vil betyde en væsentlig forringelse af mulighederne for en uddannelse for elever uden for de store byer i Danmark.

Med finansloven for 2019 blev der vedtaget en midlertidig forhøjelse af udkantstilskuddet til de almene gymnasier på 0,5 mio. kr. for perioden 2019-2022. Tilskuddet byggede på en politisk forståelse for, at forrige års omprioriteringsbidrag ramte ekstra hårdt på mindre skoler med faldende ungdomsårgange, hvor skolernes økonomi blev presset af både demografi og besparelser som følge af omprioriteringsbidraget.

Omprioriteringsbidraget blev afskaffet i forbindelse med finansloven for 2019, men mange af skolerne står stadigvæk midt i udfordringer med vigende ungdomsårgange, hvilket har skærpet udfordringerne med at få skolernes økonomi til at hænge sammen.

I forbindelse med de forhandlinger, der har været om elevfordeling og om ny institutionslov og nyt taxametersystem for ungdomsuddannelserne, blev der ved indgåelsen af aftalen om elevfordeling i juni 2021, afsat en omfordelingspulje på 15 millioner kr. til "institutioner i udkantsområderne". Disse blev senere defineret som institutioner/afdelinger med højst 430 årselever i 2021, der er beliggende i en oplands- eller landkommune. Puljen blev fordelt ligeligt mellem de institutioner, der faldt ind under definitionen, således at hver skole fik tilført 538.000 kr. i 2022.

Alle nedenstående skoler fik del i puljen, på nær Bjerringbro Gymnasium, der – til trods for, at det er et af landets hårdest trængte udkantsgymnasier både demografisk og økonomisk – blev sorteret fra ud fra det kommunale beliggenhedskriterium. Ved en eventuel videreførelse af puljen bør beliggenhedskriteriet derfor nuanceres, så det omfatter alle skoler, der naturligt falder ind under de politiske mål for puljen.

Puljen blev afsat i erkendelse af, at de små udkantsinstitutioner er særligt hårdt udfordret økonomisk og havde brug for en ekstra håndsrækning, indtil man har vedtaget et nyt taxametersystem, der kan sikre disse skoler et bedre økonomisk fundament.

Det er en kendsgerning, at de små udkantsgymnasier har betydeligt højere omkostninger pr. elev, end gymnasierne i de store byer, da gymnasierne i udkanten er nødt til at oprette mange små

klasser og hold for at kunne opretholde en minimal bredde i deres udbud. Sagt med andre ord, hvis man politisk prioriterer, at de unge uden for de store byer skal have samme gymnasiale uddannelses tilbud som unge i byerne, er man nødt til at anerkende, at gymnasiale uddannelser koster mere pr. elev i udkanten uden for de store byer, og indføre en taxametermodel, der afspejler dette. Det kan f.eks. gøres ved, at man i højere grad tildeler økonomi til gymnasierne efter et grundtaxameter og antal hold, og dermed gør taxametret mindre afhængigt af antal individuelle elever.

Både det midlertidige udkantstilskud og omfordelingspuljen falder efter planen bort ved udgangen af 2022, og skolerne kan nu se frem til at skulle finde 1 million kr. i budgetterne for 2023 oven i øvrige udmeldte besparelser på gymnasierne.

Vi opfatter det midlertidige udkantstilskud og omfordelingspuljen fra sidste sommer som løsninger, der var midlertidige og skulle holde hånden under nogle af de økonomisk mest udsatte skoler indtil et eftersyn af taxametermodellen på gymnasieområdet var blevet gennemført. I 2022 venter vi stadigvæk på dette eftersyn af taxametermodellen.

Nedennævnte skoler sender med dette brev en opfordring til undervisningsordførerne om at arbejde for en videreførelse af det midlertidige udkantstilskud på 500.000 kr. pr skole og fordelingspuljen på 15 mill.kr., indtil taxametereftersynet er blevet gennemført.

Alternativt vil mange af vores skoler stå med store økonomiske udfordringer i den kommende tid, og det vil over en bred front forringe mulighederne for elever uden for de store byer i forhold til at få en gymnasial uddannelse af samme bredde og kvalitet, som deres jævnaldrende i byerne.

Venlig hilsen

Netværket Mindre Jyske Gymnasier,

Claus Smedegaard Kjeldsen, rektor, Bjerringbro Gymnasium

Lars Jørgensen, rektor, Dronninglund Gymnasium

Mikkjal Helmsdal, rektor Fjerritslev Gymnasium

Bo Larsen, rektor, Lemvig Gymnasium

Ann Balleby, rektor, Morsø, Gymnasium

Lars Roesen, rektor, Ringkøbing Gymnasium

Johannes Grønager, rektor, Tørring Gymnasium

Lars Amdisen Bossen, rektor, Vejen Gymnasium

Catarina Kastrup, rektor, Vestjysk Gymnasium Tarm